

Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Факультет фізичної культури
Кафедра фізичної реабілітації та медико-біологічних основ
фізичного виховання

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри фізичної реабілітації
та медико-біологічних основ фізичного
виховання

Евеліна ЖИГУЛЬОВА

підпис

29 серпня 2022 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ОСНОВИ МЕДИЧНИХ ЗНАНЬ ТА ФІЗИЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ

для підготовки фахівців першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
за освітньо-професійною програмою Середня освіта (Фізична культура)

спеціальності 014 Середня освіта (Фізична культура)

галузі знань 01 Освіта / Педагогіка

мова навчання українська

2022-2023 навчальний рік

Розробник програми: Ростислав ЧАПЛІНСЬКИЙ, кандидат медичних наук, доцент кафедри фізичної реабілітації та медико-біологічних основ фізичного виховання, доцент

Ухвалено на засіданні кафедри фізичної реабілітації та медико-біологічних основ фізичного виховання

Протокол № 10 від 29 серпня 2022 року

ПОГОДЖЕНО

Гарант освітньо-професійної програми

Аліна БОДНАР

підпис

Зміст робочої програми навчальної дисципліни

1. Мета вивчення вибіркового освітнього компоненту «Основи медичних знань та фізичної реабілітації» полягає у формуванні в студентів знань про основні принципи застосування лікарських препаратів, асептику та антисептику, десмургію, долікарську медичну допомогу при різних невідкладних станах, формування практичних вмінь і навичок щодо долікарської медичної допомоги у невідкладних станах, завдання, мету і принципи реабілітації, види, періоди і етапи реабілітації, механотерапію, працетерапію, поєднання засобів фізичної реабілітації, загальні поняття про санаторно-курортне лікування.

2. Обсяг дисципліни.

Найменування показників	Характеристика освітнього компоненту	
	денна форма здобуття вищої освіти	заочна форма здобуття вищої освіти
Рік навчання	4-й рік	4-й
Семестр вивчення	VIII семестр	VIII семестр
Кількість кредитів ЄКТС	4 кредити	4 кредити
Загальний обсяг годин	120 годин	120 годин
Кількість годин навчальних занять	40 годин	16 годин
Лекційні заняття	20 години	8 годин
Практичні заняття	20 години	8 годин
Семінарські заняття	-	-
Лабораторні заняття	-	-
Самостійна та індивідуальна робота	80 години	104 години
Форма підсумкового контролю	залік	залік

3. Статус дисципліни: вибіркового освітнього компоненту дисципліни вільного вибору студента.

4. Передумовами для вивчення освітнього компоненту «Основи медичних знань та фізичної реабілітації» здобувачі вищої освіти освітнього ступеня «бакалавр» повинні володіти базовими знаннями з дисциплін: «Анатомія людини з основами спортивної морфології», «Біохімія», «Фізіологія людини».

5. Програмні компетентності навчання.

У процесі вивчення вибіркового освітнього компоненту «Основи медичних знань та фізичної реабілітації» у здобувачів першого (бакалаврського) рівня поглиблення наступні компетентностей:

загальні компетентності:

- здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;

- здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт;
- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;
- здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;
- здатність діяти соціально відповідально та свідомо;
- здатність працювати в команді;
- знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

Спеціальні фахові компетентності:

- здатність розуміти та пояснювати основні принципи застосування лікарських препаратів, правильно оцінювати стан потерпілого при різних гострих отруєннях та надавати долікарську медичну допомога;
- розуміти та пояснювати основи асептики та антисептики,
- розуміти та оцінювати зміни, які відбуваються в організмі людини при виникненні термінального стану;
- здатність оволодіти принципами та методами реанімації при зупинці дихання та кровообігу, розрізнити види кровотеч, оцінювати їхню небезпеку, надавати першу допомогу при різних кровотечах;
- надавати долікарську медичну допомогу при невідкладних станах, що виникають при захворюваннях дихальної та серцево-судинної системи, надавати долікарську медичну допомогу при невідкладних станах, що виникають при захворюваннях системи травлення та органів сечовиділення, надавати потерпілому першу допомогу при опіках, відмороженнях, електротравмах, утопленнях;
- пояснювати особливості видів пов'язок, накладати пов'язки на різні ділянки тіла, володіти методами транспортування потерпілих;
- здатність розуміти та пояснювати основи фізичної реабілітації.

6. Очікувані результати навчання з дисципліни.

За результатами вивчення вибіркового освітнього компоненту «Основи медичних знань та фізичної реабілітації» у здобувачів вищої освіти мають сформуватися такі програмні результати навчання:

- демонструвати готовність до зміцнення та збереження особистого та громадського здоров'я шляхом використання рухової активності людини та проведення роз'яснювальної роботи серед пацієнтів/клієнтів, членів їх родин, медичних фахівців, а також покращенню довкілля громади;
- застосовувати у професійній діяльності знання біологічних, медичних, педагогічних та психосоціальних аспектів фізичної терапії та ерготерапії;
- надавати долікарську допомогу при невідкладних станах та патологічних процесах в організмі;
- вибрати оптимальні методи та засоби збереження життя; діяти згідно з нормативно-правовими вимогами та нормами професійної етики.

За результатами вивчення вибіркового освітнього компоненту «Основи медичних знань та фізичної реабілітації» здобувачі вищої освіти повинні **знати**:

- питання основних принципів застосування лікарських препаратів, асептики та антисептики, десмургії, догляду за хворими, долікарської медичної допомоги при різних невідкладних станах мети, завдань,

принципів, видів, періодів, етапів реабілітації, особливостей фізичної реабілітації.

- вклад українських вчених у розвиток питань основ медичних знань та у становленні фізичної реабілітації.

- питання охорони праці і техніки безпеки при роботі з обладнанням.

- принципи роботи з джерелами знань: навчальною літературою, спеціальною науковою літературою, документами, довідниками, періодичною пресою.

- основні принципи отримання, збору, аналізу, порівняння, систематизації і узагальнення інформації, практику підготовки інформаційних і науково-методичних матеріалів.

- способи обробки, аналізу та представлення результатів, отриманих в процесі виконання досліджень.

ВМІТИ:

- ефективно застосовувати теоретичні професійні знання в практичній діяльності.

- володіти різними методами основ медичних знань та різними засобами фізичної реабілітації.

- на практиці застосовувати знання щодо основних принципів застосування лікарських препаратів, асептики та антисептики, десмургії, надання долікарської медичної допомоги при невідкладних станах та щодо засобів фізичної реабілітації та їх поєднання.

- використовувати навчальне обладнання, технічні засоби навчання.

- проводити лекційну й пропагандистську роботу.

7. Методи навчання:

Словесні (розповіді-пояснення, діалогічний метод, бесіда, лекція), наочні (ілюстрація, демонстрація, презентація) та практичні методи; програмовий метод, метод моделювання; вирішення проблемних завдань; інтерактивні методи, технології дистанційного навчання.

8. Засоби діагностики результатів навчання: практичне виконання робіт з основ медичних знань та фізичної реабілітації, виконання тестових завдань, самостійна робота, модульна контрольна робота.

9. Програма навчальної дисципліни.

Денна форма здобуття вищої освіти

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	разом	у тому числі				
		лекційні заняття	практичні заняття	лабораторні заняття	індивідуальна робота	самостійна робота
Змістовий модуль 1						
Теоретичні та практичні аспекти медичних основ у фізичній культурі і спорті						
Тема 1. Основні принципи застосування лікарських препаратів. Гострі отруєння.	12	2	2		4	4
Тема 2. Асептика і антисептика.	10	2	2		3	3
Тема 3. Принципи та методи реанімації.	12	2	2		4	4
Тема 4. Перша допомога при кровотечах.	12	2	2		4	4
Тема 5. Долікарська медична допомога при невідкладних станах, що виникають при захворюваннях дихальної та серцево-судинної системи.	12	2	2		4	4
Тема 6. Долікарська медична допомога при невідкладних станах, що виникають при захворюваннях системи травлення та органів сечовиділення.	10	2	2		3	3
Тема 7. Опіки, відмороження, електротравми, утоплення.	10	2	2		3	3
Тема 8. Десмургія.	12	2	2		4	4
Тема 9. Основи реабілітації. Деякі загальні питання реабілітації. Завдання, мета і принципи реабілітації. Види, періоди і етапи реабілітації.	10	2	2		3	3
Тема 10. Механотерапія. Працетерапія. Поєднання засобів фізичної реабілітації. Загальні поняття про санаторно-курортне лікування.	10	2	2		3	3
Разом за змістовим модулем 1	110	20	20		35	35
Модуль 2						
ІНДЗ	10	-	-	-	-	-
Разом годин	120	20	20	-	35	35

Заочна форма здобуття вищої освіти

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин						
	разом	у тому числі					
		лекційні заняття	практичні заняття	семінарські заняття	лабораторні заняття	індивідуальна робота	самостійна робота
Тема 1. Основні принципи застосування лікарських препаратів. Гострі отруєння.	14	2	2	-		5	5
Тема 2. Асептика і антисептика.	4	-	-			2	2
Тема 3. Принципи та методи реанімації.	14	2	2	-		5	5
Тема 4. Перша допомога при кровотечах.	14	2	2			5	5
Тема 5. Долікарська медична допомога при невідкладних станах, що виникають при захворюваннях дихальної та серцево-судинної системи.	10	-	-			5	5
Тема 6. Долікарська медична допомога при невідкладних станах, що виникають при захворюваннях системи травлення та органів сечовиділення.	10	-	-			5	5
Тема 7. Опіки, відмороження, електротравми, утоплення.	10	-	-			5	5
Тема 8. Десмургія.	10	-	-			5	5
Тема 9. Основи реабілітації. Деякі загальні питання реабілітації. Завдання, мета і принципи реабілітації. Види, періоди і етапи реабілітації.	14	2	2			5	5
Тема 10. Механотерапія. Працетерапія.	10	-	-			5	5

Поєднання засобів фізичної реабілітації. Загальні поняття про санаторно-курортне лікування.							
Разом годин	110	8	8	–		47	47
Модуль 2							
ІНДЗ	10	-	-	-	-	-	-
Разом годин	120	8	8	-	-	47	47

10. Форми та методи поточного і підсумкового контролю.

Максимальний бал оцінки поточної успішності студентів на навчальних заняттях рівний 12-ти.

Поточне та контрольне оцінювання здобувачів вищої освіти спеціальності 014 Середня освіта (Фізична культура) СВО «бакалавр» здійснюється із використанням таких форм та методів: поточне вибіркоче опитування на лекціях; перевірка готовності до пратичних заняттях; модульна контрольна робота; перевірка самостійної роботи, захист індивідуальних навчально-дослідних завдань, залік.

11. Критерії оцінювання результатів навчання

Поточний і модульний контроль (100 балів)		Сума
Змістовий модуль 1 (100 балів)		100
Поточний контроль	МКР	
60 балів	40 балів	

**Таблиця відповідності результатів контролю знань за різними шкалами
і критерії оцінювання**

Сума балів за 100-бальною шкалою	Оцінка в ECTS	Значення оцінки ECTS	Критерії оцінювання теоретичної підготовки	Рівень компетентності	Оцінка за національною шкалою
					Диференційований залік
90-100	A	відмінно	Студент виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує свої відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили	Високий (творчий)	відмінно
82-89	B	дуже добре	Студент вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна	Достатній (конструктивно-варіативний)	добре
75-81	C	добре	Студент вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовує її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження своїх думок		
67-74	D	задовільно	Студент відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих	Середній (репродуктивний)	задовільно
60-66	E	достатньо	Студент володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні		
35-59	FX	задовільно, з можливістю повторного складання семестрового контролю	Студент володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу	Низький (рецептивно-продуктивний)	незадовільно
1-34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням залікового кредиту	Студент володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів		

**Критерії та норми оцінювання знань, умінь і навичок здобувачів вищої освіти з освітнього компонента
«Основи медичних знань та фізичної реабілітації»**

Рівні навчальних досягнень	Оцінка в балах (за 12-бальною шкалою)	Критерії оцінювання
Початковий (понятійний)	1	Студент володіє навчальним матеріалом на рівні засвоєння окремих термінів, фактів без зв'язку між ними: відповідає на запитання, які потребують відповіді „так” чи „ні”.
	2	Студент мало усвідомлює мету навчально-пізнавальної діяльності, робить спробу знайти способи дій, розповісти суть заданого, проте відповідає лише за допомогою викладача на рівні „так” чи „ні”; може самостійно знайти в підручнику відповідь.
	3	Студент намагається аналізувати на основі елементарних знань і навичок; виявляє окремі властивості; робить спроби виконання вправ, дій репродуктивного характеру; за допомогою викладача робить прості розрахунки за готовим алгоритмом.
Середній (репродуктивний)	4	Студент володіє початковими знаннями, знає близько половини навчального матеріалу, здатний відтворити його, провести за зразком розрахунки; орієнтується у поняттях, визначеннях; самостійне опрацювання навчального матеріалу викликає значні труднощі.
	5	Студент знає більше половини навчального матеріалу, розуміє сутність навчальної дисципліни, може дати визначення понять, категорій (однак з окремими помилками); вміє працювати з підручником, самостійно опрацьовувати частину навчального матеріалу; робить прості розрахунки за алгоритмом, але окремі висновки не логічні, не послідовні.
	6	Студент розуміє основні положення навчального матеріалу, може поверхнево аналізувати події, ситуації, робить певні висновки; відповідь може бути правильною, проте недостатньо осмисленою; самостійно відтворює більшу частину матеріалу; вміє застосовувати знання під час розв'язування розрахункових завдань за алгоритмом, користуватися додатковими джерелами.
Достатній (алгоритмічно дієвий)	7	Студент правильно і логічно відтворює навчальний матеріал, оперує базовими теоріями і фактами, встановлює причинно-наслідкові зв'язки між ними; вміє наводити приклади на підтвердження певних думок, застосовувати теоретичні знання у стандартних ситуаціях; за допомогою викладача може скласти план реферату, виконати його і правильно оформити; самостійно користуватися додатковими джерелами; правильно використовувати термінологію; скласти таблиці, схеми.
	8	Знання студента досить повні, він вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях; вміє аналізувати, робити висновки; відповідь повна, логічна, обґрунтована, однак з окремими неточностями; вміє самостійно працювати, може підготувати реферат і обґрунтувати його положення.
	9	Студент вільно володіє вивченим матеріалом, застосовує знання у дещо змінених ситуаціях, вміє аналізувати і систематизувати інформацію, робить аналітичні висновки, використовує загальновідомі докази у власній аргументації; чітко тлумачить поняття, категорії, нормативні документи; формулює закони;

		може самостійно опрацьовувати матеріал, виконує прості творчі завдання; має сформовані типові навички.
Високий (творчо- професійний)	10	Студент володіє глибокими і міцними знаннями та використовує їх у нестандартних ситуаціях; може визначати тенденції та суперечності різних процесів; робить аргументовані висновки; практично оцінює сучасні тенденції, факти, явища, процеси; самостійно визначає мету власної діяльності; розв'язує творчі завдання; може сприймати іншу позицію як альтернативну; знає суміжні дисципліни; використовує знання, аналізуючи різні явища, процеси.
	11	Студент володіє узагальненими знаннями з навчальної дисципліни, аргументовано використовує їх у нестандартних ситуаціях; вміє знаходити джерела інформації та аналізувати їх, ставити і розв'язувати проблеми, застосовувати вивчений матеріал для власних аргументованих суджень у практичній діяльності (диспути, круглі столи тощо); спроможний за допомогою викладача підготувати виступ на студентську наукову конференцію; самостійно вивчити матеріал; визначити програму своєї пізнавальної діяльності; оцінювати різноманітні явища, процеси; займає активну життєву позицію.
	12	Студент має системні, дієві знання, виявляє неординарні творчі здібності у навчальній діяльності; використовує широкий арсенал засобів для обґрунтування та доведення своєї думки; розв'язує складні проблемні завдання; схильний до системно-наукового аналізу та прогнозу явищ; вміє ставити і розв'язувати проблеми, самостійно здобувати і використовувати інформацію; займається науково-дослідною роботою; логічно та творчо викладає матеріал в усній та письмовій формі; розвиває свої здібності й нахили; використовує різноманітні джерела інформації; моделює ситуації в нестандартних умовах.

Модульна контрольна робота (20 балів)

Після вивчення змістового модуля здобувачі вищої освіти пишуть модульну контрольну роботу.

Модульна контрольна робота виконується у письмовій формі. До її написання допускаються усі студенти. Позитивну оцінку за МКР не рекомендується покращувати. Невиконання МКР оцінюється 0 балів.

Здобувачі вищої освіти, які за результатами виконання модульних контрольних робіт отримали рейтинговий бал менший 60 % від максимальної кількості балів, виділених на цей вид роботи, а також ті, що не з'явилися для виконання або не виконали завдань, вважаються такими, що мають академічну заборгованість за результатами поточного контролю, ліквідація якої є обов'язковою.

Оцінювання МКР

«відмінно» – 40 балів,

«добре» – 32 бала,

«задовільно» – 24 бала,

«незадовільно» – < 24 балів.

Визнання результатів неформальної та (або) інформальної освіти.

У випадку, якщо здобувач освіти отримав знання у неформальній та інформальній освіті, зарахування результатів навчання здійснюється згідно Положення про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка (Порядок визнання результатів навчання здобувачів вищої освіти, отриманих шляхом здобуття неформальної/інформальної освіти в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка), зокрема, якщо їх тематика відповідає змісту навчальної дисципліни (окремій темі або змістовому модулю).

В неформальній освіті:

- закінчення професійних курсів, семінарів або тренінгів, тематика яких відповідає змісту освітнього компоненту (окремій темі або змістовому модулю);

- підготовка конкурсної наукової роботи;

- призове місце на Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт;

- призове місце на Всеукраїнській студентській олімпіаді.

В інформальній освіті:

- наявність наукової публікації;

- волонтерська діяльність;

- підготовка школярів-призерів інтелектуальних та творчих конкурсів з фізичної культури та спорту, дитячих змагань різного рівня.

Таблиця відповідності шкал оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти

Рейтингова оцінка з кредитного модуля (навчальної дисципліни)	Підсумкова оцінка за шкалою ЄКТС	Рекомендовані системою ЄКТС статистичні значення (у %)	Підсумкова оцінка за національною шкалою	
			екзаменаційна	залікова
90-100 і більше	A (відмінно)/Excellent	10	відмінно	Зараховано/ Passed
82-89	B (добре)	25	добре	
75-81	C (добре)/Good	30	задовільно	
67-74	D (задовільно)/Satisfactory	25		
60-66	E (достатньо)/Enough	10		
35-59	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)/Fail		незадовільно	не зараховано /Fail
34 і менше	F (незадовільно з обов'язковим проведенням додаткової роботи щодо вивчення навчального матеріалу кредитного модуля)/Fail			

12. Умови визначення успішного засвоєння освітнього компоненту «Основи медичних знань та фізичної реабілітації»:

- кредити присвоюються здобувачам вищої освіти після завершення навчальної дисципліни та успішного оцінювання досягнутих ними результатів навчання;

- критерієм успішного проходження здобувачем вищої освіти оцінювання результатів навчання є досягнення ним мінімального порогового рівня оцінок за кожним запланованим результатом навчання освітнього компоненту та мінімального порогового рівня оцінки за освітнім компонентом загалом, яких складає 60 % від максимально можливої кількості балів, визначеної відповідними нормативними документами Університету;

- здобувач вищої освіти вважається таким, що має академічну заборгованість за результатами поточного контролю, якщо він не відпрацював пропущені навчальні заняття, не пересклав оцінки 0, 1, 2, 3 отримані на навчальних заняттях, не виконав або виконав модульну контрольну роботу, завдання самостійної та індивідуальної робіт з оцінкою, що становить менше 60 % від максимальної кількості балів, виділених на ці види робіт;

- здобувач вищої освіти, який не має академічної заборгованості за результатами поточного контролю з освітнього компонента, підсумковою формою контролю за яким встановлено залік/диференційованих залік, отримує підсумкову рейтингову оцінку, яка визначається як сума рейтингової оцінки за навчальні заняття та рейтингових оцінок контрольних заходів поточного контролю з цього освітнього компоненту;

- здобувач вищої освіти, який має академічну заборгованість за результатами поточного контролю з освітнього компонента, підсумковою формою контролю за яким встановлено залік/диференційований залік отримує оцінку F за шкалою ЄКТС та «не зараховано»/«незадовільно» за національною шкалою;

- здобувач вищої освіти, який має академічну заборгованість за результатами підсумкового контролю з освітнього компоненту у формі заліку/диференційованого заліку зобов'язаний ліквідувати її в терміни, визначені графіком ліквідації академічної заборгованості;

- ліквідацію академічної заборгованості за результатами семестрового контролю дозволяють до початку наступного семестру в час, визначений графіком ліквідації академічної заборгованості, та допускають не більше двох разів: перший раз – викладачеві, другий – комісії яку створюють за розпорядженням декана факультету;

- відповідь здобувача вищої освіти, який ліквідує академічну заборгованість на засіданні комісії, оцінюють за 100-бальною шкалою без урахування рейтингової оцінки поточної успішності;

- за неуспішного проходження оцінювання результатів навчання за освітнім компонентом кредити здобувачі вищої освіти не присвоюють.

13. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна.

Мультимедійна лекційна аудиторія (105), мультимедійний проектор VIEWSONIC PJD5253 DLP (2017 р.), екран для проектора; навчальна аудиторія обчислювальної техніки № 17, ноутбук або персональний

комп'ютер, мережа Інтернет, модульне об'єктно-орієнтоване динамічне середовище MOODLE, конференції у Google Meet, дидактичні матеріали.

14. Рекомендована література

Основна

1. Головка О. Ф. Основи медичних знань щодо профілактики, діагностики та надання невідкладної допомоги при загрозливих для життя станах : навч. посіб.. Ч. I. – Кам'янець-Подільський : Аксіома, 2006. 360 с.
2. Головка О. Ф. Основи медичних знань щодо профілактики, діагностики та надання невідкладної допомоги при загрозливих для життя станах : навч. посіб.. Ч. II. Кам'янець-Подільський : Аксіома, 2006. 340 с.
3. Головка О. Ф. Основи медичних знань щодо профілактики, діагностики та надання невідкладної допомоги при загрозливих для життя станах. : навч. посіб.. Ч. III. Кам'янець-Подільський : Аксіома, 2006. 140 с.
4. Мойсак О. Д. Основи медичних знань і охорони здоров'я. Київ : Арістей, 2007. 616 с.
5. Мухін В.М. Фізична реабілітація. Київ: Олімпійська література, 2005. 470 с.
6. Назар П. С., Шахліна Л.Г. Загальний та спеціальний догляд за хворими з елементами фізичної реабілітації. Київ: Олімпійська література, 2007. 346 с.
7. Основи реабілітації, фізичної терапії, ерготерапії: [підручник: за загальною редакцією Л. О. Вакуленко, В. В. Клапчука]. Тернопіль: ТДМУ, 2018. 372 с.
8. Порада А. М., Солодовник О. В., Прокопчук Н. Є. Основи фізичної реабілітації. Київ : Медицина, 2006. 256 с.
9. Практичні аспекти фізичної терапії та ерготерапії : навчальний посібник / Н. А. Добровольська, А. С. Тимченко, В.П. Голуб та ін. ; під ред. Н. А. Добровольської, О. В. Федорича, А. С. Тимченка, І.П. Радомського. Київ : Видавничий дім "Гельветика", 2021. 368 с.

Допоміжна

1. Назар П. С., Шевченко О. О., Гусєв Т. П. Медико-біологічні основи фізичної культури і спорту. Київ : Олімпійська література, 2013. 328 с.
2. Будзин В., Гузій О. Основи медичних знань : навчальний посібник Львів : ЛДУФК, 2018. 148 с.

15. Рекомендовані джерела інформації.

1. Корисні ресурси Інтернету:

http://lib.meta.ua	Бібліотека
http://www.lib.ua-ru.net	Студентська електронна бібліотека
library.iapm.edu.ua/metod/2328.pdf	Бібліотека МАУП